

ἀξυρισιά ἢ, Ἰων. (Κρήν.) ἀξουρισιά Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀξύριστος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ἀ- στερητ. 1β. Ὁ τύπ. ἀξουρισιά καὶ παρὰ Σομ.

Ἡ ἰδιότης, ἡ κατάστασις τοῦ ἀξυρίστου, τὸ νὰ εἶναι τις ἀξύριστος ἐνθ' ἂν. : Ἐπρόσταξε νὰ τὸν ξυραφίσουν, ἐπειδὴ ἦτον μῆς ἐβδομάδας ἀξουρισιά Ἡπ.

ἀξύριστος ἐπιθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀξύριστους βόρ. ἰδιώμ. ἀξούριστος σύννηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀξούριστος Πόντ. (Οἶν.) ἀξούριστε Τσακων. ἀξούριστε Τσακων. ἀξύριγος Πόντ. (Κερασ. Σάντ.) ἀξύριγος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀξούριγος Ἡπ. Πελοπν. (Αἰγ. Ἀργ. Κλουτσιοχ. Λακων. Τρίκκ. Τριφυλ. κ. ἄ.) Πόντ. (Ὁφ.) ἀξούριγος Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) ἀξούρ'γος Πόντ. (Οἶν.) ἀξούριος Ἰθάκ. Παξ. ἀξούριους Εὐβ. (Στρόπον.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξυριστός < ξυρίζω.

1) Ὁ μὴ ξυρισμένος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Εἶχα πολλὴ δουλειὰ σήμερα κ' ἔμεινα ἀξύριστος κοιν. Ἀξούριστα ἔχω τὰ γένεια μου Χίος. Ἐχει τόσες μέρες ἀξούριος καὶ φαίνεται σὰν παπῆς Παξ. Αὐριο ἐν' Κερεκὴ κ' ἐγὼ ἀξούριγος εἶμαι Ὁφ. || Ἀσμ.

Νὰ ξουριστοῦν οἱ ἀξούριοι, νὰ πιοῦν οἱ διψασμένοι Ἰθάκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξυράφιστος. 2) Ἀγροϊκος, ἀξεστος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

ἀξυρος ἐπιθ. ἀμάρτ. ἀξουρος Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακεδ. Τριφυλ.)

Τὸ μεσν. ἐπιθ. ἀξυρος = ἀμβλύς. Πβ. Ἡσυχ. *ἀξυρές· ἀξυρον . . .

Ἀξύριστος ἐνθ' ἂν. : Αἰνιγμ.

Νύχτα πάει ὁ δύστηνος, | ἀξυρος καὶ νηστικός
κι ἀπαλιδοκούρενος, | ἀπ' τὴ γλῶσσα μ' ἀδραξε,
εἰς τὸν τοῖχο βάρεσα, | ψιλὴ φωνίτσα ἔβγαλα,
ὅσο κι ἂν ἐδυνάστηκα

(ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ κώδων) Λακεδ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀξυρος καὶ ὡς παρων. Τριφυλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξυράφιστος.

ἀξυστος ἐπιθ. σύννηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) ἀξ'στους Μακεδ. ἀξυγος Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀξ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.) αἰτσουίτε Τσακων.

Τὸ μεταγν. ἐπιθ. ἀξυστος.

1) Ὁ μὴ ξυσθείς σύννηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Τὸ μολύβι μου εἶναι ἀξυστο σύννηθ. Τὸ κοντύλ' εἶναι ἀξ'γου Αἰτωλ. Ἀξυγον ἐν' τὸ ζύμωτρον Τραπ.

2) Ὁ μὴ τριφθεὶς, ὁ μὴ ἀποτριβεὶς Χίος : Ἐχω ἀξυστο τὸ τυρὶ τῶν μακαρονιῶν.

ἀξύστριστος ἐπιθ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξυστριστός < ξυστρίζω.

Ὁ μὴ ξυστρισθείς, ἄψηκτος, ἐπὶ ὑποζυγίου πολλαχ. : Ἀφῆκε ἀξύστριστο τὸ ἄλογο.

ἀξύφαντος ἐπιθ. ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξυφαντός < ξυφαίνω.

Ὁ μὴ τελείως ὑφανθείς, ἐπὶ ὑφάσματος τοῦ ὁποίου δὲν ἐτελείωσεν ἡ ὑφανσις : Παννὶ ἀξύφαντο. Συνών. ἀνύφαντος.

δοικα ἐπίρρ. Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄοικος.

Ἀκατοικήτως : Ἐκεῖ ὅξω εἶναι δοικα.

δοικος ἐπιθ. Πελοπν. (Λακων. Μάν. Σπάρτ. Τρίπ.) Πόντ. (Χαλδ.) ἄνοικος Πόντ. (Τραπ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. ἄοικος, παρ' ὃ καὶ ἄνοικος. Περί τῆς λ. ἰδ. Κ' Ἀμαντ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. σ. 87.

1) Ὁ μὴ ἔχων οἶκον, ἀνέστιος, συνήθως ἐπὶ πτηνῶν Πόντ. (Χαλδ.) : Ἀσμ.

Μενύ' ἀτο τὴν κάλην ἀτ' με' τ' ἄοικον πουλλόπον (τὸ μηνύει, τὸ ἀναγγέλλει εἰς τὴν σύζυγόν του διὰ τοῦ ἀνεστίου πτηνοῦ). 2) Ὁ μὴ κατφκημένος Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Πόντ. (Τραπ.) : Εἶν' ἄοικος ὁ τόπος 'κεῖνος καὶ σκιάζομαι νὰ περάσω νύχτα μοναχὴ μου Μάν. Τὸ σπῖτι εἶναι ἄοικο Λακων. Συνών. ἀκατοίκητος 1. 3) Μεταφ. ἔρημος, κατεστραμμένος Πόντ. (Τραπ.) : Ἀσμ.

Ἀχ, ἔσπαξεν τὰ πρόβατά μ', ἐμὲν ἄνοικον ἐποίκε (ἔσπαξεν = ἔσφαξεν). 4) Ἀφαντος Πελοπν. (Λακων. Μάν. Σπάρτ. Τρίπ.) : Ἐγινεν ἄοικο τὸ ἀλέτρι μου Μάν. Ἐγινε ἄοικος ὁ δεῖνα αὐτόθι.

δοικῶνω Πόντ. (Κερασ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄοικος.

Ἐρημῶνω Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) : Ἀσμ.

Ἄλλους ἐντῶκα 'ς σὸ σπαθίν, ἄλλους χτυπῶ 'ς σὴν κάμαν
κι ὁ μαῦρο μ' ὁ διλᾶκλερον τσαλαπατεῖ καὶ πάει,
ἐχάλασα κι ἀοίκωσα κ' ἐρήμωσα κ' ἐξῆβα
Κερασ.

δοκνα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἄνοκνα Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄοικνος.

Ἀόκνως : Ἀνοκνα εὐτάει τὴ δουλείαν ἀτ' (εὐτάει = κάμνει).

δοκνία ἢ, Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀνοκνίγια Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄοικνος.

Φιλοπονία, φιλεργία. Ἀντίθ. δοκνία.

***δόκνιαστος** ἐπιθ. ἀνόκνᾱγος Πόντ. (Ἀμισ.) ἀνόκνᾱος Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δοκνιαστός < δοκνιάζω.

Ἀοικνος, ὁ ἰδ.

***δόκνιστος** ἐπιθ. ἀνόκνιγος Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δοκνιστός < *δοκνίζω. < δοκνῶ.

Ἀοικνος, ὁ ἰδ. : Ἀνόκνιγος γυναῖκα.

δοικνος ἐπιθ. Εὐβ. (Κονίστρ.) Πόντ. (Τραπ.) ἄοικνε Τσακων. ἄοικνους Μακεδ. (Καστορ.) ἄνοικνος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. ἄοικνος.

Ὁ μὴ δοικηρός, δραστήριος, φιλόπονος, φίλεργος ἐνθ' ἂν. : Ἀοικνους ἄθρουπους Καστορ. Ἀοικνος ἐν' 'ς σὴ δουλείαν ἀτ' Κερασ. Συνών. *δόκνιαστος, *δόκνιστος, ἀντίθ. δοικνέας, δοικνάρεις, δοικνός.

δόμματος ἐπιθ. ἀνόμματος Πόντ. (Κερασ. Σούρμ. Τραπ.) ἀόμματος σύννηθ. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) ἀόμματος Χίος (Πυργ.) ἀόμματους Σάμ. ἀόμματε Τσακων.

Τὸ μεσν. ἐπιθ. ἀόμματος. Τὸ ἀνόμματος καὶ ἀρχ. Τυφλὸς ἐνθ' ἂν. : Ἐλεήστε με τὸν ἀόμματο! (ἱκεσία τυφλοῦ ἐπαίτου) σύννηθ. Εἶναι ἀνόμματος καὶ ψαλαφᾶ ἐλεημοσύνην (ψαλαφᾶ = ζητεῖ) Τραπ. Συνών. ἄματος, στραβός, τυφλός.

δοπλος ἐπιθ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. ἄοπλος.

Ὁ μὴ ἔχων ὄπλον, ὁ στερούμενος ὄπλου.

ἀόρατος ἐπιθ. λόγ. σύννηθ. ἀόρατε Τσακων. ἀοράτ' ὃ, Πελοπν. (Μάν.) ἀόρατο τό, Αἰγιν. οὐράτ' Σκόπ.

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. ἀόρατος.

